

A test

Becsuktam az ebédlőajtót, becsuktam a szobám ajtaját is, végre csend van. Pedig kint nemcsak a villamosok zakatolnak. Ahogy átvágtam a szobán az íróasztalom felé, a magas toalett-tükörben megpillantottam az alakomat. Negyven évesnek saccolnám ezt a testet, pedig csak harminc. Magára kapott gönceiben (kék, vastag pulóver, lyukas a hónalja, kilátszik alatta a trikó, kopott világosbarna, kitérdesedett kordbársony nadrág, a zokniból kibújik – inkább a jobból, a balból csak a köröm – a nagylábujj) görnyedt, alattuk puha, meleg bőre érintetlen, mellbimbója hegyes, hónalja bozontos, hasa horpadt, combja szőrös. Arca idegenebb, mint valaha, egy pillanatra feltűnik: keskeny, éles, különös, de nem nyugtalan fekete szeme, a két szeme különböző, de nem közömbös, az egyik nedves, barna, csillog a szemöldök magas íve alatt, a másik homályos és sötét. Az aszimmetria nem feltűnő, mert az egész arca kiterjed, talán az egész testre, olyannyira, hogy ha egy percig figyelned ezt a tükkel és csövekkel életben tartott meztelen, elaltatott, kísérleti testet, talán azt hinnéd, hogy aszimmetriája, lehetetlensége és képtelensége tragikus fogyatékoság, testi torzulás, és katasztrófához meg boldogtalansághoz vezet. Vajon nem iszonyúan hosszú a pénisz? Kiguvad a köldöke, mint Siva szeme? A füle, mint két káposztalevél? Az egyik lába béna? Nem tudhatod, de nem azért, mert nem elég fejlett a megfigyelőképességed (elég jól megkülönbözteted a férfiakat a nőktől és a gyerekeket a macskáktól), hanem mert téged, álszent olvasóm, nem a testem nyomorúsága és boldogtalansága érdekel. Háromszögű arcán túl nagy szemek, szigorú szája bajusz alatt, a magányos ember konok álla. Kócos, nem elég tiszta, korpás haj. Kicsi, vékony törzs, mégis nagyon forró bőr, lila végű pénisz, fölötte elnyúlt ruhák – ennyi látszik, ennyit mutat „magából” a tükörben. Ezt a „magát” kifogja egy pillanatra a tükörből, amikor gusztustalan mélyvízi halként áthalad a szobán, vagy mint egy sápadt pók a terráriumban, ezt a testet, az árnyékával, a mozdulataival, a tükörre vetett pillantásával – nézz a saját szemedbe, a „magadéba”, te, arctalan, testetlen, ruhátlan és árnyéktalan –, aztán már üres a tükör, csak a kanapé, a zöldes fal és a festmény áll benne mereven. A kanapén megsárgult, nedves lepedő, mindenütt leírhatatlan gyűrődésekkel – bár egyenként, topológiailag azért lemérhető rajta a csücsök és kanyarok, félholdak és sarkok, a katasztrófák és az összetorlódások helyszínei, és ötven oldalon a teljes leírásukat lehetne adni, ugyanis éppen ötven fehér összeillesztett papírlap fér el a lepedőn –, és talán egy másik anyag is ugyanúgy őrzi tested finom körvonalait, a fenék nedvességét, a bordák ábráját, a lábfej barna szagát, hisz nemrég aludtál, délben, szorosan beletekeredve, mint egy gubóban, ahogy anyád szokott aludni, ahogy te is mindig aludtál, bármilyen meleg is volt a szobában. De az illatokat nem tükrözi a tükör, inkább az illatok azok a sötét tükrök, amelyekben, mint infravörös fényben, látjuk a világ rejtett vegyi összetételét, *per specula in enigmatē*.

A tükör fénycsíkja folyóként szeli ketté a Ștefan cel Mare úti szobámat. Nem tudom elhinni, hogy valóban újra itt vagyok, és nem az emlékemben, ahol a hármaskörön úgy nézek Bukarestre, mint barokk oltárképre, ahogy az íróasztalomon ülök, lábam a radiátoron, és látom, hogy havazik, esik, sötétedik, világosodik, villámlik és dörög, előbújik a hold, nappali világosság lesz, elhaladnak előttem a ló vontatta társzekerek, a villamosok és autók, ötéves vagyok, huszonöt, tizennégy, nyolc, tizenkilenc, és az ablakból látom a várost, a házak és a villák rétegeit, el egészen a láthatárig, ahogy a növényzetbe fullad, vagy csak a városnak egy részét, mert egyre kisebb, a horizont felé mind jobban összesűkül, mert a szemközti épület vasbeton zsaluzásai, a hatalmas facsévékre tekert kábelek, a markológépek és úthengerek, vagy a szemközti, a mienknél magasabb, szürke, otromba, nyomasztó tömbház mind jobban eltakarja, és a mögötte lévő várost többé már nem is látatom. És remélem, nem csak egy a valóságtól megkülönböztethetetlen álom

szerint vagyok a Ștefan cel Mare úti szobámban, este, és a villanyfényben nagyon messze apró színes gyertyákkal kipontozva látom a kísérteties várost, a kivilágított udvarokat, ameddig a szem ellát, és a fényárban úszó házakat, a bíborszínű lámpafüzérrel övezett sugárutakat, az üzletek fényes kirakatait, a furcsa tornyokat, és a valószerűtlen, misztikus, őrítően valóságos Bukarest fölött az ég egyik oldalán a sötétbíborszínűtől az ókonyakig kivilágosodik, a hold körül még derűsebb: a fekete korong körül ujjnyi szélesen ragyog. Az ablaknál állok, a szobámban, ugyanolyan, de sokkal üresebb, törekenyebb, mint a vékony betonból épült, *tudom*, hogy álmodom, mert *tudom*, hogy tulajdonképpen semmit sem láthatok a városból a szemközti tömbháztól, amely most érthetetlenül mégis ott, beletörődöm, hogy álmodom, mégis itt maradok, itt és most, és hogy soha többé nem ébredek föl. És talán ugyanígy a fikcióban sem vagyok, az íróasztalomnál verem az írógépet – hosszú hajú, vékony arcú, sötét szemű fiatalember, szigorú és érzéki szája fölött szúrós bajusz –, lassan nyílik az ajtó, és, mint egy alvajáró, belép a szobámba egy tizenkét éves kislány (Talita, kumi!), közelebb jön, és elolvassa az írógépen előtűnő sorokat, felfogja, hogy az ifjú éppen róla ír, és Puiáról és Garoafáról és Adáról és Carmináról és Jegorról, az egész dudești-ciopleai társaságról, és végül arról, hogy lassan nyílik az ajtó, és, mint egy alvajáró, belép rajta Nana, az őt elárasztó boldogság és megvilágosodás elegendő lesz egész szürke, unalmas könyvelő életére, mert megérti, hogy egyszer az életben mindnyájan eljuthatunk oda, hogy szemtől szemben lássuk a teremtőt. De most, ebben a pillanatban semmilyen kislány nem jelenik meg, és a várost sem látni a sugárút mögötti épület komor ikertömbjétől, a legközönségesebb, a legocsmányabb munkásotthontól, az erkélyek rozsdás korlátja mögött ruhák lógnak kötélben, és a sötét szobákban szomorú lakók nyüzsögnek, mint sápadt társas bogarak. Igazából csak most értem haza.

Anyám a konyhában, a gáztűzhely nyílt lángján padlizsánt sütött. A négy csukott ajtó ellenére idáig terjeng az égett szag. Egész délelőtt beszélgettünk, újrakezdtük és újrakezdjük az egész örületet, megint egyetértettünk (részemről megint megannyi ellenvetéssel!), hogy a kéziratom körül létezik az a valóságnak nevezett valami, körös-körül zúg, morajlik, mint óriási víz-esés, erőszakosan lobogtatja hajunkat, ruhánkat, és a neve történelem. Mert a valóságban már megtörtént az Uranus utcai tömbház lerombolása, az utolsó volt, amely még állt a babiloni kolosszussal szemben, most már csak szeméttel, ürülékkel, állatokkal, szöges deszkákkal, görbe drótokkal, rothadó, vicsorgó állattemekkel borított telek van a helyén, ahol hajdanában csendes, árnyas villanegyed húzódtott, barna, különösen tekerőző és pengő tífákkal. A kis templomokat kerekre szerelték, és mint valami fantasztikus papi mozdonyokat, síneken a sötét tömbházakkal körülvett zugokba szállították, hogy ott málladozzanak, a belső udvarokon, a savanyú hányadékot árasztó, valamelyik festett szent sarujához vagy a Szeplőtelen Szűz palástjához támasztott kukák között. Az erkélyekről a gyerekek egy szál gatyában krumplival vagy paradicsommal megcélozzák a makulatlan homlokzaton nyíló háromszögű, barna, mindentudó szemet. Amikor jön a kukás autó, a templom megtelik az undorító büzzel, a viaszosvászon kötényes hóhérok káromkodásával, a kukák ürítése, gurítása (taszigálása, görgetése), amikor az arkangyalokkal és az utolsó ítélet sárkányaival, egymásba kapaszkodó, fejükön tányérszerű glóriát viselő szentekkel díszített vakolathoz ütődnek, régmúlt idők képrombolásait idézi. Igaz, a szüleim eddig már ötszörösen is megfizették az elősködésért járó büntetést, ötször nyolcezer lejt, értem, ezzel a pénzzel házat is vehettek volna. Igaz, a tényeromon lévő csirkecombért anyámnak gyakran estétől másnap délig rettenetes sorokat kellett végigállnia, télen, hóviharban, ilyen még a háború alatt se volt, és hányszor állt hiába. Igaz, már élni sem lehet. Múlt télen (mert telek, nyarak, ősök és tavaszok váltakoznak ezen

a csillagok közé tévedt földön) anyám csak éjjel főzött, mert nappal nem volt gáz, a teához a felfordított vasaló talpán forralt vizet. Most, hogy otthon vagyok, ahol tizenkilenc éves korom óta nem ültem az íróasztalomnál, azt hiszem, ideje megengednem egy csipetnyi valóságot. Néhány oldalnyi valóságot, és aztán, remélem – remélem! –, lehetővé válik újra meg újra elmerülnöm abba, amit mindig is a saját valóságomnak tartottam, a kéziratomban vagy az életemben.

Mindennapi valóságos életünk mintha mások rémálma volna.

Sokszor, amikor még az Uranus utcában laktam, kimenekültem a lakásból, sokszor elsétáltam egészen az Operáig, máskor a Püspökségig. Egyszer úgy kilenc óra körül a fagyos, kihalt Egyetem téren találtam magam. A szobrokkal díszített épület mintha vasból lett volna, akárcsak a Titanic hajógerince. Néhány didergő ember álldogált a trolimegállóban. A sűrű sötétben még jobban megnyúltak a szobrok, zsarnokian fenyegetők voltak, mint a rossz szülők. A talpazatuknál ácsorgó, elnyúlt nagykabátos emberek nem beszéltek. Szorosan egymás mellett, egymás arcába szuszogtak, a nehéz őszi párát az autók reflektorfénye vadászlámpaként megvilágította, ahogy holtápadtan, szederjes szájjal, összehúzott sötét szemöldökkel mindenki hallgatott. Mert mit is mondhattak volna? Anyám hihetetlen történeteit? És ki értette volna meg? Ahogy zsebre dugott kézzel átvágtam a sötét Egyetem téren, szabadulni próbáltam a koponyámban tomboló örülettől, Victortól és Maartentől, és Monsieur Monsútól, és annak a kútnak, amelybe alászálltam, minden kínjától, a pókoktól és a vadállatoktól, csakhogy a valóságban is viszontláttam őket, felnagyítva, ridegek és merevek voltak, mint a gránitkövezet, málladoztak, mint a szobrok talpazata, puhák, mint a megkeseredett háziasszonyok keble, ahogy a karjuk térdig csüng az örökös cipekedéstől. Hiszen nem az én fejből, de nem is a kéziratomból pattant ki az a munkás, aki a sorban, de az nem is sor volt, hanem összehúzott emberi testek tömege, reménytelen roham néhány elkékült, nedves csirkecsontért, üvöltöző, kirakatot bezúzó csócselék, száz meg száz karmait nyújtó kéz, ő pedig előhúzott egy csavarhúzót, és az otthon jól kiköszörült szerszámmal az összehúzott emberi testeken át, letaposva a gyerekeket, félrelökve a nőket, a férfiak hátát ráncigálva a havas ruhák között utat tört magának. És nem az én beteges elméből kerültek elő a konzervgyár sorakozó, szép vagy slampos meztelen lányai sem, róluk anyám gyakran mesélt, hogy arra kényszerítik őket, vetkőzzenek le a hidegben, a paradicsomrakások és konzerves üvegek között, mellüket a karjukkal eltakarva várjanak sorukra, amíg egyszerűen a futószalagra fektetve őket szétfeszítik a combjukat, a durva férfikezek a hüvelyükben és a végbelükben kotorásznak (ott, a hullámos bádogtető világítása alatt), a terhesekeket nyilván tartásba veszik, nehogy elvetéljenek, és később felelősségre vonják őket, mert nem tettek eleget hazafias kötelességüknek, és nem fiatalok időben. Ugyanúgy meztelenül álltak a legények is a sorozáson, mint a crevediai bontott csirkék, a kövérek behajlított sonkával, pucájukat a hajuk alá rejtve, az orvosoktól és a többiektől megalázottan, a soványak kiálló lapockával, mintha repülnének, valamennyien sötét péniszüket takargatva, orrukkal az előttük álló bordái közé bújva, izzadságtól bűdösen, arra várva, hogy végre felléphessenek a mérlegre. No meg az orvosok, a bizottság trágár, ostoba vicei, miközben a csaknem gyerek lány nővér rezzenéstelen arccal a száz meg száz szederjes, hidegtől összehúzott péniszt és a mérleg rovatkás fémrúdján a rézsúlyt bámulja... Én is sokszor álltam derékig meztelenül a többi ing nélküli férfi között a kórházszerű szobában, szegyenkeztem horpadt mellkasom miatt, miközben a kötelező röntgenfelvételre vártam, mélyen átéltem nyomorúságunkat és tehetetlenségünket, mindnyájunkét ebben a világban, amely nem is volt a miénk.

Sokszor az utcán, a néma tömegben a Nép Háza katonái is elvegyültek. Ők is tolokodtak nyakig sárosan az autóbuszon, bejártak szükségüket végezni az Egyetem épületébe, csatangoltak a bőrig hatoló hidegben, az égett avarillatban, a mozikkal teli bulvárokon bámulták a nőket, jegyet váltottak a világ legszomorúbb, romos, pókhálós, málló vakolatú, az időtől fekete stukkójú mozi terembe, földre köpködtek a szotyola héját, miközben ezeréves westernfilmet néztek. És mégis ők építették a város fölötti ködös, deres dombon a sosem látott házat, a szemmel átfoghatónál is nagyobbat, az Isten útjainál is tekervényesebbet, a Hókirálynő jégpalotájánál is kevélyebbet. „Nem törődik se az ősei Istenével, se az asszonyok kívánságával; nem törődik semmilyen istennel, mert mindenekelőtt saját magát dicsőíti. De az erődítmények istenét tiszteli; azt az istent, akit a szülei nem ismertek, de ő arannyal és ezüsttel, drágakövekkel és kellemes dolgokkal áldoz neki.” Harmincezer

katonai egyenruhás természet, nyomorult, erőszakosan irányított parasztleány futkosott reggeltől estig, mint megannyi törpe, a hangár nagyságú betontermekben, mászkált a hideg állványokon és zsaluzásokon, ha megfogták, tenyerük hozzáragadt a hideg vashoz, cafatokban letépte róluk a bőrt, és sokszor a korhadt gerendák között a feneketlen mélységbe vagy a saját ürülékükbe zuhantak. A katona elaludt a film első percei alatt, a terem, a fagyos terem párája betakarta, aludt, amíg jóval az utolsó film befejezése után, fel nem ébresztették és ki nem dobták.

Boldogtalan, boldogtalan ország. A fejvesztett tömegen átvágvá olykor az Akadémiához értem, aztán kanyargós utcákon a Calea Victoriei-re, a Telefonpalotáig, aztán a Palota tér koromsötétjében gyalog az Athéné Palace-ig. A gyertyalángok apró, piszkos-sárga fényfoltjaitól még kísértetiesebb volt a vaksötét. Nem lehetett látni a járókelők arcát. Milicisták őrködtek a Központi Bizottság épülete körül, adóvevőiken diskuráltak egymással. Csak innen lefelé, a Victoria térig lehetett látni őket, az összetett, annyira láthatók voltak, mintha a városból az összes hiányzó fényt hirtelen ezer reflektorból mind rájuk irányították volna, hogy elvakítsa, átvilágítsa, szétszedje őket darabokra, mint egy sztroboszkóp, a mozgásukat baconi képekben kimerevítve: agonizáló, üvöltésre tátott szájak, eltorzult ádámcsutkák, idegesen rángatózó, fényesre borotvált pófák, összehúzott szemek, a fényben vöröslő szemhéjak. „No, nézd csak!”, suttogták az emberek, „Nézd, a nyomorultakat!” Vagyis ezek volnának a szekusok? A világ kérlelhetetlen urai? Az erőszak kék forrásai? Időnként jött egy-egy mikrobusz, és csendben lerakta őket az út szélén sorban: a frissen nyírt, borotvált fiúkat, kincstári öltönyben, nagykabátban, nyilvánvalóan nem a sajátjuk volt a sötétkék vagy élénkzöld olcsó öltöny, amelyet a Romartában lehetett kapni, túl hosszú vagy túl rövid volt nekik. A nyakendő feltűnően elütött az öltönytől. Olyan alakokat válogattak ki, akik ha elvegyültek a tömegben, azon nyomban úr támadt körülöttük. „Szekusok!”, mindenfelől káromkodást és a beidegződött félelemtől hirtelen visszafojtott nevetést lehetett hallani. Érdekes, hogy a kegyetlenség és titokzatosság mögött az ő arcukról is ugyanazt a félelmet lehetett leolvasni, hamisak és nevetésgesek voltak, akárcsak a titkos ügynökökről szóló filmekről koppintott öltönyük. A fiúk természetesen saját maguktól is féltek, attól a komédiától, amit el kellett játszaniuk, féltek a sötét sokaságtól, féltek, hogy magukra maradnak közöttük. Egyetlenegy dolog védte őket, a láthatóságuk, meg az a tény, hogy a tömeg nem fogta fel, hogy nem az elrejtőzés a küldetésük, hanem éppen ellenkezőleg, az, hogy minél láthatóbbak legyenek, mint az éjjeli lepkék, ijesztők és ártalmatlanok, hogy a szárnyuk közül kimeredő, kerek bagoly szemükkel megdermesszenek. Nem álcázó, hanem figyelmeztető, feltűnő és lehetetlen színeket használtak, amelyek nélkül a vad is teljesen beleolvad a környezetébe, és az emberben felmerült a kérdés, hogy vajon a Securitate, a világ ura végső soron talán mégsem egyéb, mint ez a rettenetes, állati és okatlan rettenetesbe süllyedt gyászos tömeg? Vajon nem bennünk, belőlünk van a gonosz, a sötétség és az erőszak?

Mert a valódi Securitate megbújt ezek mögött a kék szemű legények mögött, a Secu kolostorról szóló viccek, a „no, elvegyülni, fiúk!” mögött, jól tudom, bár én is azoktól a mellékszereplőktől tudom, akikkel az utóbbi időben dolgom akadt. Mert a Securitate egészen más, mint aminek látszik, és legfőbb tevékenysége nem a kínzások, deportálások és gyilkosságok halmaza. Ha egy népet sikerült tömeggé összegyűjteni, ez a tömeg önmagát szüntelenül ellenőrzés alatt tartja, csonkítja, kínozza, teljesen lepusztul, és már olyan sebezhető, mint a házából brutálisan kitépett csiga. És valóban, ott vannak még a konspirációs lakások, a találkák az ügynökökkel, az akták, ott vannak a fiúk és a rémhír-gyártók a Calea Victoriei-en, de ezek is mind csak a félelem, a felebaráttól való elszakadás rituáléjának üres formái. Azt gyanítom, hogy ennek az örült bohózatnak a csúcán, ami ugyanolyan nevetésges, mint a Nép Háza vagy a Kék Főút vonal, ugyanolyan alkalmatlan, és semmivel se démonibb, semmivel se okosabb, rászédett géta-dákokkal, magyarfalókkal, románosításért küzdőkkel találkozunk, mint amilyen a családunk régi barátja, Ionel, pardon, Ion Stănilă Securitate-főhadnagy, aki az aranykeretes szemüveg ellenére („Bécsben vettem, Marioara, ej, hogy az milyen egy város, el se hinnéd. Van azoknak ott egy kútjuk, amit teledobálnak pénzzel, de így ni, kész szőnyeg van már az alján. Egy drótra kötözött mágnessel, elhiszed, hogy ki lehetne szedegetni? Összeragadnának, mint a rákok!”) még mindig csak egy teleormani paraszt, aki rajong a vásári bővíért, és otthon papucsférj.

Két hete megkaptam a kilakoltatási végzést. Az Uranus utcai tömbházat, a város büszke falloszát, miután az összes lakó megkapja az okmányt, másnap

haladéktalanul le kell rombolni. Még csak el sem keseredtünk. Kiálltunk a tömbház elé, sápadtan egymást, aztán fölöttünk az égbe nyúló emeleteket bámultuk. Körös-körül az üres telken százméteres körzetben tenyérnyi vastagon állt a por, a mélyéig terméketlen földet teljesen belepte a szemét. Fél óráig szótlán álldogáltunk a szabad ég alatt, azután visszamentünk összeszedni a kacatjainkat. Mit pakoljak össze? Egy asztalt, egy széket, egy ágyat? Inkább felgyújtottam volna, inkább elnéztem volna, hogy tényleg elhamvad. Néztem az ovális ablakot, amely nem tudta befogni a Nép Háza kövér testét, az üres falakat, az ágyat, amelyben valaha Herman aludt. . . Az asztalon kinyitva, boncolásra készen a kéziratom, gondosan és izgatottan felemeltem, mint egy újszülöttet, beletettem a vászonszatyorba, amelyben előző nap, amikor még azt hittük, a tömbház a végtelenségig talpon marad, anyám a joghurtos üvegeket cipelte fel. Levedlettem, elhagytam egy időre a csigaházat, rózsaszínű, csupasz hasam a föld legsebezhetőbb pontja volt. Sürgősen másik menedékhelyet kellett keresnem, ahol tovább csiszolhatom a szavakat. Másnap reggel, ahogy a nap felkelt, motor- és patazajra ébredtem, nagy lármára, mint régen, augusztus 23-án, amikor pont az ablakom alatt haladtak el a felvonuláson az allegorikus kocsik, és egy-egy munkáscsapat a jelmondatokat gyakorolta, és úgy harsogott, mint a sportcsarnokban egy fagyos reggelen: „A Szovjetunió/ a békeharc vezére!” Most viszont nem skandáltak, nem is integettek papírvirággal, nem voltak zászlók és RMP plakátok. Most rettenetes zajjal szekrényeket, kredenceket, gáztűzhelyeket, székeket és könyvvel megrakott műanyagzsákot cipeltek le a lépcsőn. A lifttel az asszonyok hordták le az edényeket és evőeszközöket kartondobozokban, a vállukon egy-egy feltekert szőnyeget. Lenn, a ház előtt gumikerekes lovas kocsik, utánfutós autók, nyitott ajtajú furgonok álltak. A gyerekek már rég lejöttek, nekik a költőzködés – Isten tudja, miért – lehetőség volt a játékra és lökdösődésre, a kislányok ugróköteleztek a bokáig érő porban, a fiúk zavartalanul bámulták a lovak fekete, csaknem földig érő dorongját. Több milicista hátratett kézzel, kifejezéstelen könyvelőarcúval figyelte a jövés-menést. Néhány óra múlva a felmálházott tömegből álló konvoj a kamionok, Trabantok, szekerek nyomában a fölkapart porfelhőn át lassan elindult a semmibe. Egy-egy rosszul odakötözött szék a bútorok tetejéről lehuppant a földre, és félig betemetve ott is maradt a porban, mint egy szemétre vetett marhacsontváz. Én is mentem velük, kezemben a szatyorral, nyeltem a port, beleléptem a friss trágyába, és bukdácsoltam mindegyik kanyarnál. A házrombolások után gazdátlanra lett kóbor kutyák mérgesen megugattak, míg felbukkant előttem egy-egy képzeletbeli udvar. De már a múlt tavasz romjait is ledőzerolták. **Kő kövön nem maradt a régi, árnyas, meghitt városnegyedből.** Mögöttünk a skarlátvörös tömbház papírvékony, feltáskásodott, omladozó falaival, mint valami üres darázsészék, amely meglepően könnyen levált az ereszről. Ma már hült helye sincs, és ha igaz, amit beszélnek, miután a város egyetlen felálló vasbeton faszát dinamittal felrobbantották, pár napig egyetlenegy férfinak sem volt erekiója. Az előregyártott elemekből épült gettó nyomorúságos hálószoba-celláiban, ahol egy ágy is alig fért el, a falvédőkön gypjas cicák és csapzott sellők bekeretezve, estéről estére megisméltődött ugyanaz a szomorú jelenet: a férj hazamegy a gyárból, hónalja izzadságtól büzlik, bekap valamit, és bebújik az asszony mellé az ágyba, maga alá gyűri, borostás arcát felesége hajába fúrja, beszippantja megszokott rántásszagát, cuppanós csókot nyom a szájára és a nyakára,

tenyere eltűnik a combjai közötti bozótnak, rátalál a meglepett, kiszáradt és gonosz szeméremajkakra. „Rakd szét a lábadat, a kurva anyádat”, a nő enged az erőszaknak és a szánalomnak, közben arra gondol, be jót fog aludni, ha végre békén hagyja, és megragadja az ura lomha, kövér kukacát, mint a tehén tőgyét, és megpróbálja valahogy magába gyömöszölni, csak mielőbb túl legyen már rajta. Has a hashoz dörgölődzik, óvatosan, nehogy a kicsik meghallják, nyalogatják egymás savanyú nyakát, sós ajakát, de a férj máskor olyan durva és kemény dorongja, mint a műhelyben a szerszámok, most csak petyhüdtlen hever a felesége szőrös combjai között, semmi sem történik, káromkodva lemászik az asszonyról, és vele együtt az egész világot gyűlöli, ezt az egész rohadt életet, férfiúi önérzete és büszkesége tehetetlenségét, lekonyuló faszát, a gerincét, a homlokát, az ejakulációt, az életet és szerelmet jelentő spermáját, beszéd helyett undorral teli köpését a főnökök után, a húgyozását a klozetban, a könnyeket, és amikor megalázottan és dühösen hátat fordít asszonyának, fejére húzza a takarót, és hüppögve zokog, amíg elalszik végre. És lehet, hogy éppen a kivörösödött szeméből kicsorduló csillogó könnytől fogannak meg az asszonyok hasában azok a nem kívánt, általuk és férjüktől is elátkozott magzatok, akiktől a legszörnyűbb és legörületesebb módon próbálnak megszabadulni, titokban és folyton rettegve, hogy nehogy kiderüljön. Hányszor mesélt erről is anyám! Hogy micsoda tragédia, ha egy nőnek kimarad a menzesze! Hogy futkosnak nyolc-tíz emeletet a lépcsőn, naponta tízszer, hússzor, csak hogy elvetéljenek, hogy ugrókötelezzenek, milyen örült, hirtelen mozdulatokat tesznek, kockáztatva, hogy a hashártyájuk szétreped, a fürdőkádban mesterkednek, forralt vörösborral leisszák magukat a sárga földig, aztán részegen, de még mindig terhesen az epéjüköt is kiokádják. Ők is, a férjük is kétségbeesve futkosnak fűhöz-fához, aki megoldaná a gondjukat, előbb az orvost környékezik meg, aki semmi pénzért sem vállalja, mert már százak kerültek ezért börtönbe, aztán a hozzáértő asszonyokat, és milyen boldogan ölelkeznek össze, ha találják valakit. És ha délután ebben az ügyben becsönget valaki, rohannak ajtót nyitni neki, belép az idegen asszony, és mindent átjár a veszély meg az állati félelem. Az asszony kizavarja a férjét a hálószobából, de az ajtóra tapadva nemsokára ő is hallja az elfojtott sikolyokat és az idegen asszony hangját: „Halkabban, még meghallják, tönkretesz! Csak egy kis türelem!” És amikor a férj belép, leírhatatlan látvány tárul eléje, soha életében nem felejtje el, a lavórban egy darab méhlepényen, a vérben összegömbölyödve ott lebeg az áttetsző, bársonyos szemű ebihal, aki a reménységüket és bánatukat továbbvihette volna. Az ágyon, a megsárgult lepedők között az asszony, a valaha fátylas, mirtuszkoszorús menyasszony úgy fekszik, mint egy ledöntött szobor. Az idegen asszony viszi magával a pénzt és a véres cafatot, újságpapírban, míg ők ketten kimerülten hevernek a gyászos kanapén, aztán az asszony lassan felkel, a fürdőkádba dobja a használt rongyokat és törülközőket, a lavórba a vécébe lötytyinti a szennyet, lehúzza rá a vizet, és később a fürdőszoba kövén fetrengve órákig zokog. . . Másnap megint dolgozni kell a tejüzemben vagy a gyógyszergyárban, de mostantól idegeskedés nélkül jelentkezhet a negyedéves nőgyógyászati szűréseken.

(regényrészlet)

KOSZTA GABRIELLA FORDÍTÁSA

